

FORTROLIGT

Referat

af

Statsministerens samtaler med Ministerpræsident
Kosygin den 8. oktober 1965 (kl. 10.00-12.00).

Til stede var:

fra sovjetisk side:

Ministerpræsident A.N. Kosygin
Viceministerpræsident V.N. Novikov
Viceministerpræsident N.K. Bajbakov
Præsident for Sovjetunionens Ministerråds
Statskomité for udenrigsøkonomiske an-
liggender S.A. Skajtkov
Udenrigshandelsminister N.S. Patolichev
1. Viceudenrigsminister V.V. Kuznetzov
Ambassadør K.D. Levytshkin
Chefen for den skandinaviske afdeling,
ambassadør A.V. Zakharov
L.M. Zamiatin
Tolken, P.J. Gamov.

fra dansk side:

Statsminister J.O. Krag
Departementschef Eigil Jørgensen
Ambassadør C.D. Holten Eggert
Udenrigsråd Kai Johansen
Udenrigsråd Jens Christensen
Kontorchef Per Groot
Kontorchef Helge Hjortdal
Ambassaderåd W. Thune Andersen
Ministersekretær Søren-Ole Olsen
Sekretær Peter Dyvig
Tolken, translator W.H. Friis

Kosygin bød statsministeren velkommen og gav udtryk for sin tilfredshed med besøget. Gennem dette og lignende besøg var det muligt at løse mange spørgsmål, som det ellers var svært at nå til enighed om. Han opfordrede Krag til at indlede udvekslingen af synspunkter.

Krag takkede for den hjertelige velkomst. Han havde glædet sig meget til besøget og ikke mindst til samtalen med Kosygin. Omend Krag var mest indstillet på at lytte, ville han gerne fortsætte den drøftelse af nogle af de mest brændende internationale problemer, der allerede var blevet indledt ved middagen aftenen i forvejen, samt nævnte nogle af de bilaterale problemer af handelsmæssig og kulturel art, der frembød sig i det dansk-sovjetiske forhold. I international henseende ville det være interessant indledningsvis at erfare den sovjetiske vurdering af nedrustningsforhandlingernes muligheder i den øjeblikkelige situation.

Kosygin udtalte hertil, at de sovjetiske synspunkter var blevet fremlagt i Genève af den sovjetiske chefforhandler, Tsarapkin. Samtidig med nedrustningsforhandlingerne blev der imidlertid oprustet. USA og Sovjetunionen tjente som barometre for nedrustningen og kunne alene give tegn til nedrustning i verdensmålestok. De små landes stilling var ikke så interessant i denne henseende. Fra sovjetisk side anså man det sovjetiske nedrustningsprogram i den form, dette var fremlagt i Genève, som det rigtige. Vietnamkonflikten kastede imidlertid en skygge over forhandlingerne.

I slutningen af 1964 havde USA og Sovjetunionen som bekendt underhånden drøftet en reduktion af militærbudgettet. Sovjetunionen havde besluttet at nedskære sit med 500 mill. rubler. Den amerikanske regering forkyndte en tilsvarende nedskæring, men ansøgte i stedet for kongressen om nye bevillinger til Vietnamkrigen. USA brød altså den opnåede enighed med Sovjetunionen.

Nedrustningssagen krævede først og fremmest, at Vietnamkonflikten blev standset, idet Sovjetunionen så sig nødt til at yde Nord-Vietnam hjælp. Først når denne konflikt var blevet bragt til ophør, kunne man således i Genève finde en reel basis for at komme videre med de sovjetiske forslag. En løsning af Vietnamkrisen måtte findes på basis af de nordvietnamesiske forslag.

Nedrustningen måtte bygge på gensidig tillid. To gange var det lykkedes at nå til uofficiel enighed med USA om visse nedrustningsskridt, men begge gange havde USA brudt denne enighed.

På atomvåbenområdet gik Sovjetunionen ind for en ikke-spredningsaftale; ikke fordi man ønskede at bevare et monopol, men fordi man var imod atomkrig. Sovjetunionen var kategorisk imod MLF-planen, som Vesttyskland imidlertid tillagde afgørende vægt. Fra sovjetisk side troede man ikke på, som Krag havde nævnt det aftenen i forvejen, at vesttyskerne var engle. Baseret på fortidens erfaringer vidste man, at der bag mange

vesttyskeres masker skjulte sig en djævel.

Kosygin ønskede ikke at genoptage spørgsmålet, men ville gerne give udtryk for, at man ikke i Sovjetunionen delte Krag's vurdering af Vesttyskland. Engle ville ikke kræve atomvåben, og engle ville ikke ønske at have en hær bestående af 1/2 mill. aggressivister. Vesttyskland udvidede netop nu sin krigsindustri; dette var tilsyneladende ikke englehensigter. Der var ikke fred i Europa; derimod fandtes der en militærblok, som vil revidere grænserne, hvilket var ensbetydende med krig.

Når de Gaulle sagde, at Oder-Neissegrænsen lå fast, blev der hylet op såvel i den tyske presse som på officielt hold.

Fra sovjetisk side ville man gøre alt for dels at fremme nedrustningen dels ikke at give påskud til komplikationer. Dette var Sovjetunionens faste politik, som nød støtte både i folket, partiet og regeringen.

Krag var enig i, at mulighederne for fremskridt med hensyn til nedrustning og afspænding var afhængig af fred i Vietnam. Han måtte dog stadig mene, at når USA havde tilbudt forhandling, burde de øvrige parter gå med hertil og derigennem nå til en hurtig afslutning på krigen. Krag kunne ikke se andet end, at det lå inden for Hanois muligheder at bringe krigen til standsning.

Krag ville også gerne gøre et par bemærkninger om atomspørgsmålet. Med hensyn til MLF var det jo netop tanken hermed, at Tyskland ikke skulle have selvstændigt atomvåben og således at hindre en yderligere spredning af atomvåben.

Det var forståeligt, at et økonomisk stærkt, men militært set relativt svagt Vesteuropa måtte have indflydelse på udviklingen. Vesttyskland ønskede kun indflydelse på udformningen af den strategiske planlægning. Som bekendt var der ikke planer om at give Tyskland et selvstændigt atomvåben.

Danmark havde ikke, og agtede ikke at anskaffe atomvåben under nogen form.

Kosygin tog dette til efterretning og tilføjede, at selvom Danmark ville skabe et atomvåben, så var der ikke i Danmark plads nok til at anstille forsøg med kernevåben. Alle danskere ville omkomme i forbindelse hermed.

Krag nævnte, at en af grundene til, at Moskva-aftalen ikke også omfattede underjordiske forsøg, var manglende enighed om kontrol. Fra dansk side havde man overvejet

at yde sit bidrag til at løse dette problem. Når Kosygin gik ud fra, at det danske territorium var lille, var dette ikke rigtigt, sagde Krag med en henvisning til Grønland; man var sindet at tilbyde at oprette seismografiske målestationer på Grønland til at hjælpe til med at løse kontrolspørgsmålet. Der var naturligvis ikke tænkt på at foretage prøvesprængninger på Grønland.

Krag var ikke utilbøjelig til at mene, at der netop nu var gode forudsætninger for en ikke-spredningsaftale på trods af komplikationerne fremkaldt af Vietnamkonflikten. Det, han havde i tankerne, var imidlertid, at der nu var 5 kernevåbenmagter (2 store og 3 små), som netop svarede til de 5 permanente medlemmer af sikkerhedsrådet. Krag var herved klar over, at de nuværende 5 faste sikkerhedsrådsmedlemmer ikke i øjeblikket var identiske med atommagterne på grund af, at Peking-Kina ikke havde sæde i De forenede Nationer; et forhold som iøvrigt beklagedes meget fra dansk side.

Der var for øjeblikket overvejelser i gang vedrørende en verdensnedrustningskonference. Spørgsmålet var, om en sådan kunne forberedes ved samtaler mellem de 5 kernevåbenmagter. Krag ville gerne høre Kosygin's vurdering heraf. Med hensyn til Vesttyskland ønskede Krag ikke at gøre flere bemærkninger, da han havde udtrykt sig tilstrækkeligt klart aftenen i forvejen.

Kosygin kunne heller ikke erklære sig enig i Krag's bedømmelse af MLF som et middel for Vesteuropa til sammen med USA at øve indflydelse på fællesstrategien. "Hvem var sådanne forenede styrker rettet imod andre end Sovjetunionen?" Forholdet var derfor det, at når Vesteuropa forenede sine styrker med USA's, måtte Sovjetunionen også forene sine styrker med andre. Hvor længe kunne det gå godt? Spændingen ville blive øget; der ville ikke blive skabt afspænding herigennem. Derfor var Sovjetunionen kategorisk imod MLF og mente, at alle kræfter i Europa, som ønskede fred, måtte kæmpe imod MLF. Sovjetunionen var ikke mindst imod spredning af atomvåben, nu hvor dette dels perfektioneredes fra dag til dag, dels blev stadig billigere at fremstille. Det var ikke længere vanskeligt for et land med en nogenlunde udbygget videnskab at producere sit eget atomvåben. Dette kunne føre til, at den ene stat efter den anden fik herredømmet over atomvåbenet, hvilket ville medføre en tragedie for menneskeheden. Samtidig var det ikke muligt at gardere sig imod en ny Hitler, og hvilke ødelæggelser, en sådan person ville kunne pådrage verden, var ikke svært at forestille sig. Sovjetunionen var ligeledes for forbud mod underjordiske sprængningsforsøg. Det måtte herved erkendes, at det ikke længere var en hemmelighed for nogen, at der bestod muligheder for en effektiv kontrol med sådanne

./.

sprængninger (hvormed han mente uden on-site inspektioner). Hvorfor førtes der ikke en effektiv kamp mod spredning og oprustning?

Det var ikke nogen hemmelighed, at Sovjetunionens forhold til USA i den senere tid var blevet forværret som en følge af USA's krig i Vietnam. Dette forhold kastede en skygge over de internationale forhold i almindelighed. Det var naturligt, at når forholdet mellem de to magter forværredes, blev det vanskeligere at nå til enighed i de store spørgsmål. Kosygin var ikke enig med Krag i, at Nord-Vietnam skulle begynde forhandlinger med USA, idet det var en uundgåelig kendsgerning, at USA havde foretaget en aggressiv handling, en intervention i Vietnam. USA var en ubuden gæst og måtte som sådan forlade Vietnam. Om dette kunne ske gennem forhandlinger afhang alene af Nord-Vietnams regering. I modsat fald ville krigen blive meget lang, idet hele det vietnamesiske folk krævede denne kamp. Fra sovjetisk side ville man støtte kampen mod interventionisterne. Vietnamkonflikten havde vist, at USA på trods af sin store militære, økonomiske og tekniske overlegenhed ikke kunne gøre noget.

De amerikanske styrkers handlinger i Vietnam afveg ikke meget fra dem, der var begået af Hitlers styrker i 40-erne. Kosygin troede ikke, at der fandtes et menneske i verden, som moralsk kunne retfærdiggøre USA's handlinger i Vietnam; de intellektuelle i alle lande havde tydeligt tilkendegivet, at de ikke kunne forsvare situationen. Hvis Krag blot kunne se billeder fra begivenhederne i Vietnam, hvor amerikanske soldater f.eks. omringede en forsvarsløs landsby og nedskød forsvarsløse børn og kvinder - det kaldte man vestlig civilisation! Det var mærkeligt, at de europæiske socialdemokrater forsøgte at retfærdiggøre sådanne handlinger. Vietnam var en skamlet for USA; hvis man ikke kæmpede imod, akcepterede man det samme andre steder i verden.

Verdensnedrustningskonferencen måtte forberedes ganske nøje. Det var åbenbart, at det i den øjeblikkelige situation var umuligt for de nævnte fem parter at sætte sig til samme bord.

Krag konstaterede, at der ikke alene forelå ting, hvorom man var uenige, men også grundlæggende ting, hvorom der herskede enighed. Det var vigtigt at standse rustningskapløbet, som i sig selv indebar en fare for freden og en vældig økonomisk byrde. Han var også enig i, at det hastede med en løsning på spredningsproblemet. Så længe de to stormagter havde monopol herpå, viste erfaringerne, at der eksisterede en balance, men der fandtes nu fem kernevåbenproducerende magter, og antallet kunne hurtigt forøges. Komplikationerne i for-

bindelse hermed var uoverskuelige. Krag var enig i, at det først og fremmest var statsmændene fra de store lande, der havde hovedansvaret for at finde en løsning på dette og andre nedrustningsspørgsmål. Krag forstod godt, at den tanke, han havde givet udtryk for - om et møde mellem de fem atommagter til forberedelse af en verdensnedrustningskonference - ikke var helt ligetil at realisere.

Kosygin svarede hertil, at han for så vidt ikke havde indvendinger mod en sådan konference, den var blot ikke realistisk.

Krag mente, at dette muligvis var rigtigt, men fandt, at man alligevel burde forsøge.

Kosygin gentog heroverfor, at Krag vidste, at Sovjetunionen ikke blot forsøgte, men gjorde alt for at undgå krig. Det var imidlertid ikke nok med erklæringer, der måtte handling til. Visse stater talte om fred og om at opbygge en fredelig verden, samtidig med at de førte krig og rustede. Sovjetunionen ville afsløre en sådan politik, hvem der end førte den.

Krag udtalte, at det gjorde ham ondt at høre, at Sovjetunionens forhold til USA var blevet forværret.

Kosygin replicerede hertil, at det var en almindelig kendsgerning.

Krag udtalte videre, at krig altid var i modstrid med civilisationens idé. Han fandt stadig væk, at hvor en krig kunne standses ved at acceptere forhandlinger, måtte dette gøres. Det var interessant at høre, at underjordiske atomsprængninger i dag kunne kontrolleres.

Kosygin svarede, at han var overbevist herom, og de sovjetiske videnskabsmænd kunne levere beviset. Sovjetunionen kontrollerede således nu alle USA's forsøgssprængninger og omvendt. Kontrollen virkede meget hurtigt. Sovjetunionen kendte alle de amerikanske forsøgssprængninger, inden USA selv gav meddelelse derom. Man læste det ikke i aviserne!

Krag spurgte herefter, om det var Kosygins opfattelse, at Peking-Kina under indeværende generalforsamling måtte antages at ville kunne opnå sæde i De fornede Nationer.

Kosygin oplyste hertil, at Sovjetunionen ville støtte Kinas medlemskab og gøre alt for, at det måtte lykkes. Men som Krag ville have set af den kinesiske udenrigsministers nylige erklæringer herom, stillede Peking betingelser. Hvis Krag læste disse, ville han kunne

se, hvorledes sagen stillede sig.

Sovjetunionens støtte til Peking-Kinas optagelse var iøvrigt et udslag af landets almindelige politik over for FN, der gik ud på at styrke og støtte denne organisation mest muligt. De forenede Nationer var på trods af sine mangler et nyttigt forum til udveksling af synspunkter. Sovjetunionen delte derfor ikke Indonesiens standpunkt.

Krag udtalte, at man fra dansk side var ganske enig i denne vurdering af FN. Man ønskede denne organisation styrket med henblik på at skabe international retssikkerhed og derved gøre det muligt for FN at gribe ind i konfliktsituationer, som det netop var sket i Indien-Pakistan striden. Som bekendt havde Danmark i mange år stemt for Peking-Kinas optagelse i De forenede Nationer.

Afsluttende gav Kosygin udtryk for, at det i forbindelse med styrkelsen af FN var nødvendigt, at de forskellige grupper, der var repræsenteret i organisationen, koncentrerede sig om fredens bevarelse og så bort fra særinteresser. Hvis man gik ud fra en fælles idé om at betrygge freden, kunne meget gøres. I modsat fald endte det med snak. Til det formål havde Sovjetunionen netop i FN fremsat sit forslag om ikke-indblanding i andre staters forhold.

Krag gav herefter udtryk for ønsket om - af hensyn til tiden - at vende sig til de bilaterale forhold. Udenrigsministeriet havde for et par uger siden overgivet et memorandum til den sovjetiske ambassadør i København, som viste, at den dansk-sovjetiske samhandel ikke på alle punkter gik tilstrækkelig hurtigt frem. Særlig viste den danske eksport til Sovjetunionen af industrivarer en beklagelig nedadgående tendens. Fra dansk side var man interesseret i at høre, om der var mulighed for at gøre noget for at rette denne tendens op.

Efter at have fået bekræftet, at det drejede sig om skibe, maskiner, fabriksanlæg m.v., nævnte Kosygin, at Sovjetunionen ville aftage det antal skibe, som var indeholdt i langtidsaftalen. Udenrigshandelsministeren havde nævnt, at der var blevet afgivet bestilling på 6 køleskibe til levering i 1966, men at det var blevet oplyst, at der kun kunne leveres 4. Det var selvfølgelig, at man naturligvis kun ville købe de aftalte skibe, hvis prisen svarede til den, der gjaldt på verdensmarkedet.

Herudover kunne Sovjetunionen måske købe forskelligt

./.

udstyr til levnedsmiddelindustrien, idet denne industri- i modsætning til sværindustrien - endnu ikke var særlig veludbygget. Fra sovjetisk side var man bekendt med, at den danske industri var af høj kvalitet. De danske maskiner vurderedes højt af Sovjetunionens eksperter. Samtidig var det imidlertid ønskeligt, at Danmark kunne købe sådant udstyr i Sovjetunionen, som ikke blev produceret i Danmark. Sovjetunionen ville i november åbne en industriudstilling i København. Det ville være af interesse, hvis man fra dansk side kunne give udtryk for, hvad man var interesseret i at se, da det jo ikke var muligt at vise alt. Endvidere var det måske en idé, at Danmark senere afholdt en udstilling i Sovjetunionen. En sådan udstilling ville kunne lære de sovjetiske specialister danske produkter at kende. Som bekendt havde der for nyligt været afholdt en international udstilling af kemiske industriartikler i Moskva. Udstillingen var blevet besøgt af ledende personer fra præsidiets og central-komiteen, som bl.a. havde besøgt den danske udstilling. Desværre havde dette kun været en lille pavillon, som kun repræsenterede en brøkdel af, hvad der produceres i Danmark.

Kosygin fandt, at der var gode udsigter for at øge samhandelen mellem Danmark og Sovjetunionen. Man kunne måske enes om at lade danske forhandlere og den sovjetiske udenrigshandelsminister arbejde videre med disse ting. Han ville foreslå, at repræsentanter for Danmark og Sovjetunionen mødtes hvert år for at se på samhandelens forløb.

Krag var enig i, at handelen var baseret på gensidighed, og at det ville være fornuftigt at lade repræsentanter fra de to lande mødes en gang om året med henblik på at analysere udviklingen.

Kosygin fandt, at man under disse møder burde søge en forøgelse af samhandelen ved at supplere selve handelsaftalen.

Krag oplyste, at der i handelsaftalen netop sigtedes imod sådanne møder, hvilket gjorde det så meget rigtigere at afholde dem.

Fra dansk side var man villig til at bistå med hensyn til udvælgelsen af de artikler, som det især var af interesse at få udstillet i Danmark.

Kosygin takkede for dette tilbud og nævnte, at den sovjetiske industri med hensyn til kraftproduktion (elektricitet) var særdeles højt udviklet. Således anvendtes der i Sovjetunionen turbiner, som kunne frembringe 300.000 KW. Disse var meget økonomiske, og man ville nu sætte styrken op til 500.000 KW. Man havde endog

./.

kombineret op til 8 sådanne turbiner i et aggregat og derved nået op på at producere 2,5 mill. KW. Måske var det af interesse at vise disse ting på udstillingen, selvom Danmark ikke ønskede at købe dem.

Krag mente bestemt, at der i Danmark ville være interesse for at se disse ting.

Kosygin spurgte videre, om man i Danmark havde behov for kunstig vanding af landbrugsjorden, hvilket Krag benægtede. Kosygin nævnte, at man i Sovjetunionen måtte anvende store beløb på anlæg af vandingssystemer.

Krag vendte herefter tilbage til spørgsmålet om skibene. Han havde i sit følge to direktører fra B & W, som gerne ville forhandle om disse kontrakter.

Efter at have rådført sig med udenrigshandelsministeren, oplyste Kosygin, at der var forhandlinger i gang herom, og gentog, at man som nævnt gerne ville købe 6 køleskibe hos B & W, men at der kun ville kunne leveres 4. Ordre på 2 skibe var derfor gået til Holland.

Patolichev oplyste, at de tekniske problemer, hvad angik købet af de 4 skibe, for så vidt var løst; det drejede sig kun om at løse selve det kommercielle problem. B & W havde forhøjet prisen; derfor trak forhandlingerne ud. B & W's tilbud var dårligere end tidligere, og dårligere end Hollands. Fra Sovjetunionens side havde man imidlertid ikke noget imod at fortsætte forhandlingerne.

Kosygin oplyste, at han kunne fremme forhandlingerne, men ifølge loven ikke blande sig i det kommercielle. Han udtrykte håbet om, at forhandlingerne snart måtte blive bragt til afslutning, men det var nødvendigt for de danske repræsentanter at lægge mærke til priserne på verdensmarkedet.

Krag anbefalede Kosygin at fremme forhandlingerne. Kosygin svarede, at han ville anbefale, at man søgte at nå til enighed under Krags ophold i Sovjetunionen. Krag replicerede hertil, at det ville vække glæde, hvis aftalen kunne blive underskrevet under hans besøg i Sovjetunionen.

Kosygin lovede herpå at aktivere forhandlingerne.

Krag oplyste, at de to repræsentanter for B & W gerne ville begynde forhandlinger samme dag, hvilket Kosygin fandt, var udmærket.

Med hensyn til landbrugsprodukterne kunne Danmark, som det fremgik af memorandum'et, tilbyde 5000 tons smør. Af svinekød kunne der tilbydes 12.000 tons med halv-

delen straks og halvdelen senere. Også til forhandlinger om dette var der folk tilstede, og Krag ville være taknemmelig, hvis der straks kunne påbegyndes forhandlinger herom.

Kosygin oplyste heroverfor, at man netop var i gang med den sovjetiske høst, og at det ville vare nogen tid, inden der kunne gøres status med henblik på at konstatere, hvor store mængder der var behov for at købe i udlandet. Da der ikke havde været tilstrækkeligt med regn, skulle Sovjetunionen bl.a. købe korn. Med hensyn til køb af landbrugsvarer gjaldt disse for 1966.

Medens kornhøsten havde været dårlig, havde man haft en god høst af sukkerroer, bomuld m.v. Sukkerroedyttet havde udgjort 200 dobbeltcentner pr. ha. mod normalt 190 dobbeltcentner pr. ha. I visse områder havde man endog været helt oppe på 350 dobbeltcentner pr. ha.

På et spørgsmål fra Kosygin oplyste Krag, at man i Danmark eksporterede fra 50-100.000 tons sukker om året. Krag nævnte videre, at man fra dansk side havde solgt mark- og havefrø til Sovjetunionen; dette salg ønskedes gerne fortsat. Måske var det af interesse, at man i Danmark f.eks. havde særlige vinterresistente kløverarter.

Kosygin bekræftede, at de danske fødevareeksportører, der var med i statsministerens følge, ville kunne få en orienterende samtale med de sovjetiske importører. Fra sovjetisk side var man interesseret i de omtalte frøsorter. Kosygin ville anmode landbrugs- og udenrigshandelsministeren om at tage kontakt med de danske forhandlere.

Krag udtalte hertil, at han ikke kun tænkte på frø, men også gerne så en ekspertdrøftelse om de almindelige landbrugsprodukter, såsom smør og svinekød.

Dette forstod Kosygin godt, men det var som sagt nødvendigt først at få den nævnte oversigt, da det ikke var så ligetil at regne ud, hvad det ville blive nødvendigt at importere fra udlandet.

Krag gjorde opmærksom på, at han medbragte en liste over maskiner til fødevareproduktionen, som det måske også var af interesse at få diskuteret. Det drejede sig om mejeri-, slagteri- og ostermaskiner samt maskiner til fremstilling af chokolade.

Kosygin fandt dette interessant og nævnte, at man i Sovjetunionen netop var gået i gang med at udvikle chokoladeproduktionen. På Krag's anmodning om at lade

specialister se på dette spørgsmål samme dag oplyste Kosygin, at der var blevet dannet et industrivareministerium, og at han ville lade ministeren herfor og udenrigshandelsministeren se på disse lister. De vil-
le straks kunne gå i gang hermed.

Krag oplyste, at udenrigsråd Jens Christensen ville repræsentere de danske interesser.

Krag ville endelig gerne nævne, at man i kraft af den dansk-sovjetiske kulturaftale under et besøg, som chefen for det sovjetiske udenrigsministeriums arkiv havde aflagt i København i 1964, havde rejst spørgsmålet om genoptagelse af affotografering af Danica i de russiske arkiver. Den sovjetiske arkivar havde stillet sig positiv, men der var hidtil intet sket i sagen.

Efter at have konfereret med Kuznetzov oplyste Kosygin, at man fra sovjetisk side ikke havde indvendinger herimod, og at der ville blive truffet de fornødne arrangementer.

Krag takkede for denne oplysning og bad om tilladelse til at nævne endnu een sag inden for samme område. Det drejede sig her om en aftale, der var blevet truffet under kirkeministerens besøg i Sovjetunionen om tilladelse til fra dansk side at optage nogle mikrofilm af noder til religiøs byzantisk musik.

Kosygin kunne også hertil oplyse, at man intet havde at indvende herimod, og at Kuznetzov ville etablere den fornødne kontakt.

Krag takkede og oplyste, at den danske repræsentant ville medbringe et notat, indeholdende en henvisning til tidligere brevveksling.

Herudover forelå der endelig 5 tilfælde, hvor sovjetiske statsborgere havde søgt om tilladelse til at besøge Danmark, samt 2 anmodninger fra danske statsborgere om at besøge slægtninge i Sovjetunionen. Måske måtte han bede ambassadøren om at tage disse spørgsmål op med det sovjetiske udenrigsministerium. Kosygin oplyste, at Kuznetzov også ville bede vedkommende instans i denne sag om straks at se på sagen og give ambassaden meddelelse herom.

Der var enighed om, at der skulle udarbejdes et communiqué.

Kosygin nævnte endelig, at han vidste, at der ville blive underskrevet to aftaler under besøget. Den landbrugsvidenskabelige aftale ville fra sovjetisk side blive underskrevet af landbrugsministeren, medens redningsaftalen ville blive underskrevet af søfartsministeren.

Kosygin ville gerne selv overvære underskrivelsen.

Krag takkede og oplyste, at han selv ville underskrive den landbrugsvidenskabelige aftale, som indeholdt store perspektiver. Redningsaftalen ville fra dansk side blive underskrevet af ambassadøren.